

Nr 440.

Av herr **Sandström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 190, angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 190, angående anslag till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer m. m. föreslås bland annat, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1938/1939 under femte huvudtiteln till »Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer» anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Av chefens för socialdepartementet anförande i ärendet till statsrådsprotokollet framgår, att anslaget är avsett att användas till s. k. familjebidrag enligt bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 4 september 1935 (nr 512) och kungl. brevet den 5 juni 1936. Sådana bidrag skola sålunda kunna för beredande av billiga hyresbostäder åt mindre bemedlade, barnrika familjer i städer samt i stadsliknande och andra tätare bebyggda samhällen beviljas *kommun eller allmännyttigt bostadsföretag* för att såsom hyresavdrag tillgodokomma barnrika familjer. Däremot har — i likhet med tidigare år — ej heller denna gång anslaget avsetts för hyresbidrag till sådana familjer, boende i *av enskilda ägda fastigheter*.

Tanken att låta hyresbidrag till mindre bemedlade, barnrika familjer utgå jämväl till lägenheter i av enskilda ägda fastigheter har emellertid på sin tid av bostadssociala utredningen själv förts på tal och har sedermera tillstyrkts av ett flertal myndigheter. Då den ej upptogs i Kungl. Maj:ts proposition i ämnet till 1935 års riksdag (nr 221), framfördes den redan då i ett flertal motioner, vilka emellertid ej biföllos; inom statsutskottet stöddes densamma dock av en stark minoritet. Sedan har den år efter år helt skjutits åt sidan av Kungl. Maj:t.

Att trångboddheten för mindre bemedlade, barnrika familjer i städer och stadsliknande samhällen bör motverkas och att man vidare bör söka i mån av möjlighet höja kvalitén hos den sämre delen av bostadsbeståndet därstädes, därom torde näppeligen råda mer än en mening. Men när det gäller vägarna och metoderna för detta arbete, gå åsikterna isär.

Inom vidsträckta kretsar synes man benägen att bortse från vissa grundläggande ekonomiska regler och i längden ofrånkomliga orsakssammanhang. Samtidigt som en livlig privat byggnadsverksamhet pågår ställas på grund av en felaktig bostadspolitik allt flera stora och medelstora omönderna lägenheter tomma. Den samhälleliga bostadshjälpen har huvudsakligen utmynnat i ett omfattande nybyggnadsprogram. Ju längre och ju intensivare denna politik fortsättes på samma sätt, desto svårare komma de ekonomiska verkningarna därav att bliva.

De ekonomiska grundlagarna gälla givetvis även för de socialpolitiska åtgärderna, och dessa senare gagnas bäst av, att man hela tiden ser det stora sammanhanget klart och inrättar sitt handlande därefter. Skall vår sociala bostadspolitik bli till verklig och varaktig välsignelse för vårt folk, måste den från början byggas på hållbar grund och sikta till det helas bästa.

Det synes oss därför synnerligen önskvärt, att det hittills tillämpade och även i nu ifrågavarande proposition föreslagna familjebidragssystemet erhåller en utvidgad omfattning, så att bidragen under vederbörlig granskning och kontroll bli tillgängliga jämväl för familjer, som förhyra bostäder i redan befintliga, privata fastigheter — givetvis under förutsättning, att hyresbeloppen efter vederbörlig prövning finnas skäligen och bostäderna ur sociala och hygieniska synpunkter tillfredsställande. Dessa bidrag böra utgå efter grunder, motsvarande de i propositionen föreslagna.

Genom en sålunda utvidgad tillämpning av familjebidragen skulle man vinna, att ett redan existerande men för närvarande icke utnyttjat bostadsbestånd av stor nationalekonomisk betydelse åter komme till användning och gjordes räntabelt, låt vara i vissa fall efter uppdelningar eller andra ombyggnader, att en förhastad nyproduktion i stor utsträckning undvekes samt att de subventionerade familjerna på ett naturligt sätt fördelades över hela bostadsbeståndet i stället för att koncentreras till vissa kommunala eller liknande bostadsföretag.

En invändning, som redan tidigare har rests och som måhända kommer att ånyo framföras, är den, som åsyftar den påstådda svårigheten att verkligt kontrollera de av enskilda fastighetsägare uthyrda lägenheternas lämplighet och skötsel samt hyresbeloppens skälighet. Till bemötande härav må erinras om att, i vilken form bostadsförsörjningen för de mindre bemedlade, barnrika familjerna än ordnas, det alltid kommer att behövas ett kontrollorgan i varje berörd kommun, och att det säkerligen icke torde möta svårigheter för ett sådant kontrollorgan att fullt effektivt övervaka ifrågakommande enskilda fastigheters lämplighet och skötsel ävensom hyresbeloppens skälighet.

I anslutning till vad sålunda anförts få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 190 föreslagna anslaget å 1 500 000 kronor till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer skall, vad städer och stadsliknande samhällen beträffar, utgå med den vidgade omfattning, som av oss ovan angivits, men i övrigt i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som i propositionen förordats.

Stockholm den 1 april 1938.

Torsten Henriksson.

Ebon Andersson.

Nils V. Sandström.

Gustaf Arnemark.